

Koiramäen Perhekoti

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma

2026

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma

ei varasteta

ei kiusata

luotettavuus

ei puhuta
toisten päällä

ei syrjitä

kehutaan
toisia

rehellisyys

annetaan
toisille tilaa
ja aikaa

ei puhuta
seläntakana
pahaa

kohteliaisuus

annetaan
toisille rauha

ollaan
kaikkien
kaveri

kannustetaan
toisia

arvosta
kaikkia
sellaisina
kuin
ovat mukava kaikille

puolustetaan
heikoimpia

koputetaan

oveen ennen
kuin tullaan
sisään

Sisällys

Johdanto	3
1. Toimenpiteet lasten ikätasaisen itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi, tukemiseksi ja ylläpitämiseksi.....	3
2. Hyvä ikätasoinen ja lapsikohtainen hoito, kasvatusta ja valvontaa, jota toteutetaan ensisijaisesti ilman rajoitustoimenpiteitä	5
3. Rajoitusten käytön yhteydessä kaikkien perheissä olevien lasten turvallisuudesta huolehtiminen..	6
4. Rajoitustoimenpiteiden toteuttaminen ja tilanteet, joissa niitä käytetään	7
5. Lapsen muutoksenhaku ja kantelumahdollisuus	8
6. Osallisuus ja hyvä kohtelu	10

Johdanto

Tämän Hyvää kohtelua koskevan suunnitelman uudistuksen aloitus tapahtui lapsenoikeuksien päivänä 2025, jolloin lapset kokosivat yhteen ajatuksiaan hyvästä kohtelusta. Työ jatkui tämän jälkeen aikuisten toimesta suunnitelman kirjalliseen muotoon saattamisella tammikuussa 2026. Valmis suunnitelma käytiin yhdessä läpi perhekotiin sijoitettujen lasten kanssa ja suunnitelma on nähtävissä pyydettyäessä Koiramäen perhekodin toimistossa. Erityisesti huolehditaan siitä, että perhekotiin sijoitettujen uusien lasten kanssa käydään tämä suunnitelma läpi mahdollisimman pian perhekotiin asettumisen jälkeen. Suunnitelma lähetetään myös tiedoksi sijoitetun lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Suunnitelmaa arvioidaan ja se tarkistetaan vuosittain.

Lapset kokosivat hyvää kohtelua koskevia ajatuksiaan huoneentauluksi Koiramäen Perhekodin keittiöön. Huoneentaulussa kerrotaan hyvästä kohtelusta seuraavaa:

- Annetaan toisille tilaa ja aikaa
- Ei puhuta seläntakana pahaa
- Koputetaan oveen ennen kuin tullaan sisään
- Puolustetaan heikoimpia
- Rehellisyys
- Kehutaan toisia
- Mukava kaikille
- Ei syrjitä
- Arvosta kaikkia sellaisia kuin ovat
- Ollaan kaikkien kaveri
- Kannustetaan toisia
- Annetaan toisille rauha
- Kohteliaisuus
- Autetaan hädässä
- Ei puhuta toisten päälle
- Luotettavuus
- Ei varasteta
- Ei kiusata

1. Toimenpiteet lasten ikätasoisien itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi, tukemiseksi ja ylläpitämiseksi

Koiramäen Perhekodissa me haluamme, että lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihinsa ikätasoisesti. Se tarkoittaa mm. sitä, että lapsella on oikeus päättää omista asioistaan ja hän saa olla mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa omaa elämäänsä. Aikuisten tehtävänä Koiramäen perhekodissa on kuunnella lapsia ja ottaa heitä mukaan yhteistyöhön perheen, koulun ja muiden tärkeiden ihmisten kanssa. Koiramäen perhekodissa me pyrimme huomioimaan myös lapsen toiveita, mielipiteitä, tarpeita sekä kieltä ja kulttuuria. Lapsen ja nuoren itsemääräämisoikeutta kuvataan tarkemmin hoito- ja

kasvatussuunnitelmissa, sekä vähintään vuosittain tarkastettavassa asiakassuunnitelmassa.

Itsemääräämisoikeus kulminoituu dokumentointiin. Dokumentoinnin osalta noudatetaan seuraavia yhteisesti pohdittuja käytäntöjä:

Dokumentaatioon tulee kirjata vahvuudet ja muutostarpeet. Kirjauksista, joita teemme, lapsen ja nuoren olisi tunnistettava itsensä ja arki, jota hän elää. Asiakirjoihin kirjatut tekstit ovat tärkeä osa lapsen ja nuoren elämän kokonaisuudenkuvan rakentumista. Parhaimmillaan kirjaukset tukevat nuorta oman elämäntarinansa ymmärtämisessä. Lapsen ja nuoren on tärkeä saada myönteistä palautetta, kuulla edistymisestä tavoitteiden suuntaan ja kokea olevansa pystyvä ja kykenevä.

Hyvässä dokumentissa lapsen ääni tulee kuuluville. Sosiaalihuollossa lapsen asia tulee dokumentissa riittävän selkeästi esille siten, ettei ulkopuolinen lukija päädy väärään tulkintaan. Dokumentissa tulee olla riittävä ja tarpeellinen tieto, mutta kirjatessa on hyvä muistaa, että lukijana ensisijaisesti on lapsi itse sekä mahdollisesti hänen vanhempansa. Mielessä tulisi pitää sitä periaatetta, kuinka haluaisin, että itsestäni kirjoitettaisiin.

Asiakirjoihin kirjoitettaessa on mietittävä, mikä tieto dokumentissa on huoltajalle luovutettavaa ja alaikäiselle lapselle perusteltavaa tietoa ja mikä merkintä ei ole huoltajan oikeusturvan kannalta merkittävää. Usein lapsen mielipide tulee vähemmälle huomiolle, mutta joissakin tapauksissa jo keskustelu alaikäisen lapsen kanssa siitä, mitä tämä tietojen luovuttamisen kieltäminen tarkoittaa, auttaa myös lasta ymmärtämään oikeutensa.

Tärkeintä dokumentoinnissa on kuitenkin se, että kaikki keskustelu nousee yhä suurempaan merkitykseen ja se, että keskusteluilla on selkeä tavoite, joka pystytään kirjaamaan yksimielisesti lapsen dokumenttiin.

Kaksitoista vuotta täyttäneelle lapselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi häntä itseään koskevassa lastensuojeluasiassa, ja hänellä on oikeus käyttää huoltajan tai muun laillisen edustajan ohella erikseen puhevaltaansa itseään koskevassa lastensuojeluasiassa. Joissakin tilanteissa lapselle tulee lastensuojeluasiassa määrätä edunvalvoja käyttämään huoltajan sijasta lapsen puhevaltaa. Myös lapsen vanhempia tai muuta asianosaista kuullaan lasta koskevassa päätöksenteossa.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä valvoo lapsen edun toteutumista ja avustaa lasta tai nuorta puhevallan käytössä, sekä tarvittaessa ohjaa lasta tai nuorta oikeusavun piiriin taikka huolehtii siitä, että lapselle haetaan edunvalvojaa.

Sosiaalihuollon edustaja on mukana lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä sekä käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa opetustoimesta vastaavassa toimielimessä, jollei läsnäolo ole ilmeisen tarpeetonta.

Lapsen kuulemisesta vastaa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Perhekodin henkilökunta voi avustaa sosiaalityöntekijän pyynnöstä lapsen mielipiteen selvittämisessä. Lapselle kerrotaan hänen oikeuksistaan ja varmistetaan, että lapsi tavoittaa työntekijän tarvittaessa. Kaikkien työntekijöiden tehtävänä on rohkaista lasta osallistumaan häntä koskevien asioiden käsittelyyn. Lapsella on oikeus saada tieto häntä koskevista päätöksistä ja niiden perusteluista selkokielellä. Lapsen tärkeitä ihmissuhteita kunnioitetaan.

Arkipuuhat ja rutiinit luovat turvallisuutta. Perhekodin elämä on mahdollisimman tasaista ja ennakoitua, arkistakin. Arkea rakentavat säännöllinen päivärytmi, koulunkäynti, säännölliset ruokailut ja arkiaskareet. Lapset siivoavat huoneensa kerran viikossa ja saavat siihen apua perhekodin aikuisilta. Aikuisen apu on kolmiportaista:

1. Aikuinen ja lapsi tekevät yhdessä
2. Lapsi tekee aikuisen muistuttamana
3. Lapsi tekee itsenäisesti

Lapsi osallistuu arjen askareisiin/asioidensa hoitoon oman ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti. Aikuisilla on aina vastuu siitä, että asiat tulevat tehdyksi.

Lasta tuetaan läksyjen tekemisessä ja koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Perhekodin aikuiset osallistuvat vanhempainiltoihin, vanhempainvartiin ja ovat tiiviisti yhteydessä opettajaan Wilman kautta ja puhelimitse. Tavoitteena on, että lapsi saa peruskoulun päättötodistuksen. Koulun jälkeen lasta tuetaan tulevaisuuden suunnittelussa ja jatkokoulutuspaikan saamisessa. Koulunkäynnin lisäksi lapsen arkeen halutaan löytää mielekästä tekemistä esimerkiksi harrastusten muodossa.

2. Hyvä ikätasoinen ja lapsikohtainen hoito, kasvatusta ja valvonta, jota toteutetaan ensisijaisesti ilman rajoitustoimenpiteitä

Koiramäen perhekodeissa jokainen lapsi saa oman suunnitelman, jossa otetaan huomioon heidän tarpeensa ja toiveensa. Koiramäen perhekodeissa aikuiset auttavat lasta kasvamaan ja oppimaan uusia taitoja. Aikuiset kuuntelevat ja auttavat käsittelemään erilaisia tunteita. Lapsella on oikeus tuntea olonsa turvallisiksi ja kunnioitetuksi, ja aikuiset auttavat sinua ottamaan vastuuta omasta elämästä. Lapset voivat osallistua päätöksentekoon ja suunnitella hauskoja asioita aikuisten kanssa. Lapsella on tutut aikuiset auttamassa ja huolehtimassa lapsista. Kaikki lapset ja nuoret – mutta etenkin haavoittavissa ja vaikeissa kasvuoloissa varttuneet – tarvitsevat aikuisten tukea ja kuulluksi tulemistä, jotta he pääsisivät läheiseen kosketukseen oman elämäntarinansa kanssa. Lapsen ja nuoren rinnalla olevien aikuisten on tärkeää muistaa, että raskaat ja traumaattiset elämäkokemukset eivät aina suoraviivaisesti johda ongelmiin, vaan niistä voi kummuta myös uuden alku ja muutosvoima, jotka mahdollistavat voimaantumisen ja kasvun kokemuksen.

Erityisesti lastensuojelussa tarvitaan monenlaisia tapoja kommunikoida nuorten kanssa, sillä lapset, jotka ovat joutuneet elämään pitkään haavoittavissa oloissa saattavat olla ikävän ja surun salpaamia. Nuorella voi olla paljon kokemuksia ja tunteita, joita on vaikea saattaa sanoiksi asti. Kätkössä olevien tunteiden ja kokemusten esiin houkuttelu, niiden kohtaaminen ja vaikeiden asioiden kanssa pärjääminen on aina vaativa tehtävä.

On tärkeää, että aikuinen voi tarjota nuorelle suojelun, turvan ja kontrollin lisäksi myös kontrollista vapaata aluetta, jossa omaa elämäntilannettaan voi lähestyä eri tavoin. Nuoren hyvinvointiin voidaan vaikuttaa työskentelemällä tiiviisti hänen kanssaan. Aikuisen pitää olla tietoinen nuoren elämäntapahtumista, jotta hän voi auttaa nuorta selviytymään ja löytämään

hänen yksilölliset tarpeensa. Usein nuoren elämäkokemukset ovat haasteellisempia kuin mitä hän ikäänsä ja kehitykseensä nähden on pystynyt vastaanottamaan. Tämän takia nuoret tarvitsevat aikuisten voimavaroja ymmärtääkseen omia tunteitaan ja ajatuksiaan paremmin.

Työskentelyssä aikuisen kanssa nuori voi omin sanoin kertoa ja kuvata kokemaansa. Mitä enemmän aikuinen kuulee nuoren omia näkökulmia, sitä vähemmän hän tulkitsee ja tekee epävarmoja johtopäätöksiä. Usein nuorten omat ideat ovatkin parhaita, sillä nuori itse on myös motivoitunut toteuttamaan niitä. Yhdessä aikuisen kanssa voidaan pohtia selviytymiseen liittyvien ja muutoksiin tähtäävien ideoiden toteuttamiskelpoisuutta.

Perhekodissa asuessa lapsella on edelleen oikeus omaan yksityisyyteensä ja omaan rauhaan. Lapsella on oikeus läheisiin ihmissuhteisiin ja niiden ylläpitoon. Lapsella on oikeus osallistua itseään koskeviin palavereihin ja päätöksiin. Lapsen mielipidettä kuullaan ja se huomioidaan päätöksiä tehdessä. Huomioiminen ei tarkoita, että aina toimittaisiin lapsen mielipiteen mukaisesti. Aikuisten velvollisuus on tehdä vastuullisia päätöksiä ja perustella ne lapselle.

Lapset/nuoret osallistuvat heitä koskevaan päätöksentekoon ikätasonsa mukaisesti. Heidän kanssaan keskustellaan asioista ja heidän mielipiteensä kuullaan, ja se pyritään parhaalla mahdollisella tavalla huomioimaan päätösten teossa. Työskentely perhekodissa on lapsilähtöistä ja kuitenkin aikuisjohtoista. (Aikuisten vastuu = aikuisten päätökset). Lapset voivat vaikuttaa ikätasonsa mukaisesti omaan arkeensa ja siinä tuleviin valintoihin. Jokaisella lapsella/ nuorella on oma huone, jonne toiset eivät mene ilman lupaa - ilmapiiri pidetään toisten yksityisyyttä kunnioittavana ja jokainen on omalta osaltaan vastuussa kodin ilmapiiristä.

Lapsia / nuoria kannustetaan hankkimaan omia kavereita perhekodin ulkopuolelta ja kaverit voivat vieraila perhekodissa sovitusti, aivan kuten muissakin kodeissa. Lapsia/ nuoria kannustetaan harrastamaan oman ikätasonsa mukaisesti kodin ulkopuolella. Lasten / nuorten reviirin laajeneminen perustuu luottamukseen ja sovittujen toimintatapojen noudattamiseen.

Yhdessä suunnitellaan retkiä ja muuta vapaa-ajan toimintaa, sekä hyviä yhteisiä käytäntöjä arkeen. Viikoittain ja usein jopa päivittäin jutellaan, suunnitellaan tulevaa ja jaetaan kuulumisia yhteisen pöydän äärellä, ainakin iltapäiväkahvilla.

Syntymäpäiväksi lapset saavat yhdessä aikuisen kanssa suunnitella päivän kulkua aterioineen ja juhlineen. Kavereita saa kutsua syntymäpäiville ja juhlan tarjoilut suunnittelee syntymäpäiväsankari itse aikuisen avustamana.

Lasten oikeuksien päivänä päivitetään Hyvän kohtelun suunnitelma 2026 ja sitä juhlistetaan esimerkiksi menemällä yhdessä ulos syömään.

3. Rajoitusten käytön yhteydessä kaikkien perhekodissa olevien lasten turvallisuudesta huolehtiminen

Perhekodissa ei käytetä rajoituksia, ellei sosiaalityöntekijä ole tätä erikseen määrännyt, määräaikaikaisella rajoituspäätöksellä. Avohuollon tukitoimenpiteenä sijoitettuun lapseen ei saa kohdistaa rajoitustoimenpiteitä. Perhehoitoon sijoitettuun huostaan otettuun lapseen saa kohdistaa ainoastaan yhteydenpidon rajoittamista, mikäli se on lapsen edun kannalta

välttämätöntä. Rajoitustoimenpiteiden käyttö rangaistuksena on kielletty ja rajoitustoimenpiteitä saa käyttää vain siihen tarkoitukseen kuin kussakin säännöksessä on erikseen määritelty. Toimenpiteitä voidaan käyttää yksilöllisesti vain siinä määrin kuin lapsen oma tai toisen henkilön terveys tai turvallisuus tai lapsen huostaanoton tarkoituksen toteuttaminen välttämättä vaatii. Koiramäen perhekodissa ennakoinen on tärkeässä roolissa väkivaltatilanteiden ehkäisyssä. Arjessa varmistetaan riittävä ohjaajien määrä ja ennakoiden mahdolliset ongelmat. Haasteellisissa tilanteissa muiden lasten turvallisuudesta huolehditaan esimerkiksi ohjaamalla heidät pois tilanteesta tai eri tilaan. Jälkikäteen käytävä keskustelu lasten kanssa tapahtuneesta on tärkeää.

4. Rajoitustoimenpiteiden toteuttaminen ja tilanteet, joissa niitä käytetään

Perhekodissa ei käytetä rajoituksia, ellei sosiaalityöntekijä ole tätä erikseen määrännyt, määräaikaikaisella rajoituspäätöksellä. Lastensuojeluyksikössä voidaan käyttää rajoitustoimenpiteitä vain silloin, kun ne ovat välttämättömiä lapsen kasvun ja turvallisuuden kannalta. Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi yhteydenpidon rajoittaminen. Rajoitustoimenpiteitä ei käytetä rankaisuna, ja niitä sovelletaan aina lapsen ihmisarvoa kunnioittaen.

Lapselle kerrotaan aina rajoitustoimenpiteen perusteet, tarkoitus, kesto ja miten hän voi ilmaista oman eriävän mielipiteensä. Lapselle annetaan myös mahdollisuus tehdä valitus, muistutus tai kantelu toimenpiteestä. Lapsen ja huoltajan mielipide otetaan huomioon päätöksenteossa ja heille annetaan kaikki asianmukaiset tiedot ja asiakirjat.

Perhekodilla työskentelevien osalta määräyksiä ja toiminnan turvallisuuteen liittyviin seikkoihin on varauduttu mm. työturvallisuuslain määrittämällä tavoilla. Työturvallisuuslain 738/2002 2 luvun 8 §:n mukaisesti työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työturvallisuuslain 5 luvun 27 §:n mukaan työssä, johon liittyy ilmeinen väkivallan uhka, työ ja työolosuhteet on järjestettävä siten, että väkivallan uhka ja väkivaltatilanteet ehkäistään mahdollisuuksien mukaan ennalta. Tämä edellyttää, että työpaikalla on asianmukaiset turvallisuusjärjestelyt tai -laitteet sekä mahdollisuus avun hälyttämiseen.

Väkivaltaa ei tule hyväksyä missään muodossa ja jokaisella työntekijällä on oikeus ruumiilliseen koskemattomuuteen. Tavoitteena on työpaikkaväkivallan nollatoleranssi.

- Fyysisen väkivallan käyttämisestä tehdään tutkintapyyntö poliisille
- Työoveria ei jätetä yksin uhkaaviin tilanteisiin
- Häirintään ja epäasialliseen kohteluun puututaan välittömästi
- Tapahtuneet vaara- ja uhkatilanteet käsitellään aina myös yhteisesti.

Työntekijät

- Jokainen työntekijä huolehtii siitä, että käyttäytyy asiallisesti ja kunnioittavasti asiakkaita sekä työovereita kohtaan
- ei tietoisesti provosoi omalla käyttämisellään väkivaltaista käytöstä
- ei ota tarpeettomia riskejä
- ei jätä työoveria yksin uhkaavaan tilanteeseen
- tuntee ja noudattaa työpaikan turvallisuusmääräyksiä ja menettelyohjeita

- osaa käyttää olemassa olevaa turvallisuustekniikkaa
- ilmoittaa häiriötilanteista esimiehelle

Esimiehet

Perhekodin johtaja vastaa ja huolehtii siitä, että

- työntekijät perehdytetään turvallisuustekniikan käyttöön ja menettelyohjeisiin
- tila- ja kalusteratkaisuissa huomioidaan turvallisuus
- työntekijöille järjestetään mahdollisuus osallistua säännöllisesti turvallisuuskoulutukseen
- turvallisuusohjeet ovat tarkoituksenmukaiset ja ajan tasalla
- häiriötilanteet käsitellään välittömästi
- turvallisuusriskit kartoitetaan säännöllisesti ja henkilöturvallisuuteen liittyviä riskejä arvioidaan jatkuvasti
- riskianalyysin pohjalta ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin turvallisuuden parantamiseksi
- väkivalta- ja uhkatilanteita seurataan säännöllisesti
- yleiset menettelytapaohjeet työpaikkaväkivallan ehkäisystä ja kohtaamisesta on laadittu lain ja säädösten edellyttämällä tavalla
- menettelytapa ohjeita noudatetaan ja ohjeiden mukaisten tavoitteiden saavuttamista seurataan säännöllisesti.
- Rakenteelliset ja tekniset turvallisuusratkaisut

Väkivallan uhan ehkäisyä ja asiakkaiden turvallisuutta voidaan vähentää muun muassa sillä, että asiakkaat ohjataan oikeisiin paikkoihin kunnollisilla opasteilla, ovien lukitsemisella estetään ulkopuolisten pääsy henkilöstön tiloihin, ulko- ja sisätilojen valaistus on riittävä ja kalustusten sijoitteluun ja valintoihin on kiinnitetty huomiota.

Aikuisen on ryhdyttävä toimenpiteisiin heti saatuaan tiedon mahdollisesta epäasiallisesta kohtelusta. Aikuisen kannattaa paneutua asiaan huolellisesti. Ratkaisua lähdetään etsimään ensisijaisesti perhekodin sisällä niiden kanssa, joita asia koskee.

Osapuolten näkemykset tapahtumien kulusta ovat usein erilaiset. Keskustelu pidetään asiallisella tasolla eikä anneta mahdollisuutta uusien loukkausten esittämiseen.

Keskusteluissa pyritään saamaan ratkaisu siihen, miten toiminta saadaan taas sujumaan. Suuntaudutaan tulevaan ongelmien välttämiseen, syyttelyn ja syntipukkiajattelun sijaan.

Aikuisen toimenpiteet

1. Tapahtumien kulun selvittäminen (asianosaisten kuuleminen, tausta ja syyt, seuraussuhteet).
2. Keskustelu osapuolten kanssa samanaikaisesti.
3. Arviointi ja esitys sovintoratkaisusta ja seurannasta.
4. Jos sovintoratkaisuun ei päästä, aikuinen määrää, miten jatkossa toimitaan.
5. Jos kaikista toimenpiteistä huolimatta asia ei korjaannu ja epäasiallinen kohtelu jatkuu, aikuinen ottaa sanktiot käyttöön.

5. Lapsen muutoksenhaku ja kantelumahdollisuus

Jos lapsi tuntee, että häntä on kohdeltu väärin, hän voi kertoa siitä ohjaajalle, laitoksen johtajalle tai sosiaalityöntekijälle. Lapselle on kerrottu, miten he voivat ottaa yhteyttä sosiaaliasiainmieshen, jonka tiedot ovat näkyvillä toimiston ovelta. Kun lapsi tekee valituksen, siihen annetaan vastaus kohtuullisessa ajassa. Sosiaalityöntekijä auttaa lasta valituksen tekemisessä ja voi ohjata tarvittaessa oikeusavustajan luokse.

Lasten oikeusturva on otettava huomioon asiakkuuden eri vaiheissa. Lasta, vanhempia ja muita asianosaisia tulee kuulla, heitä tulee informoida suunnitelmista ja päätöksistä, ja mahdollisuuksien mukaan toimenpiteiden tulee tapahtua aina yhteisymmärryksessä.

Lapselle kerrotaan mm. tähän dokumenttiin tutustumisen yhteydessä, että hänellä on oikeus hakea muutoksenhakua lain mukaisesti, seuraavista asioista:

- Lapsen huostaanotto ja sijaishuolto, [lastensuojelulaki 43 §](#), pois lukien kiireelliset sijoitukset
- Huostassapidon lakkaaminen, [lastensuojelulaki 47 §](#)
- Yhteydenpidon rajoittaminen, [lastensuojelulaki 63 §](#)
- Lupa lapsen tutkimista varten, [lastensuojelulaki 28 §](#)
- Toimeentulon ja asumisen turvaaminen, [lastensuojelulaki 35 §](#)
- Jälkihuollon järjestäminen, [lastensuojelulaki 75-77 §](#)
- Kielto pitää yksityisesti sijoitettua lasta yksityiskodissa, [lastensuojelulaki 81 § 5 momentti](#)

Lapselle kerrotaan ikätasoisesti ja ymmärrettävästi muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksista. Mahdollisuutta tähän on tarjottava ilman erillistä pyyntöä sekä siihen on varattava riittävästi aikaa. Lapsella on oikeus ilmoittaa toiveensa siitä henkilöstä, kenen kanssa haluaa asiasta keskustella.

[Lapsella on tiedossa oman sosiaalityöntekijänsä yhteystiedot.](#)

Lapset kertoivat osallisuuden tarkoittavan toimintaan osallistumista, esimerkiksi osallistumista yhteiseen tekemiseen, palaveriin ja reissuihin. Keskusteltaessa lasten mielestä osallisuus voi olla myös perhekodin arjen kotitöihin osallistumista. Osallisuuden lisäämiseksi myös aikuiset voivat keksiä yhteistä tekemistä. Osallisuus voi olla myös sitä, että saa tehdä yksin aikuisen kanssa, ettei kaikkea tarvitse tehdä yhdessä.

Sosiaaliasiavastaava

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sisältää sosiaalihuollon asiakkaan kohteluun, osallistumiseen ja oikeusturvaan liittyvät keskeiset oikeudelliset periaatteet. Lain tarkoituksena on edistää asiakaslähtöisyyttä, asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja kohteluun ilman syrjintää. Laissa määritellään myös tietosuojaan liittyviä kysymyksiä. Lain mukaan hyvinvointialueiden on nimettävä sosiaaliasiavastaava, jonka tehtävänä on mm. tiedottaa asiakkaan oikeuksista, toimia asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi, seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä alueella ja tehdä siitä selvitys vuosittain hyvinvointialueelle.

- neuvoo ja ohjaa asiakaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa
- neuvoo ja tiedottaa asiakkaan asemaan ja oikeuksiin liittyvissä asioissa

- toimii asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi
- neuvoo ja tarvittaessa avustaa muistutuksen tekemisessä ja vahingonkorvausasioissa, jonka asiakas voi tehdä, jos hän on tyytymätön saamaansa kohteluun.

Yleensä aina kannattaa selvittää asia ensin siellä, missä asiaa on käsitelty. Asiakas voi olla yhteydessä myös sosiaali- ja potilasasiamiehiin, kun tarvitsee tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tai jos kokee, että häntä ei ole kohdeltu hyvin. Yhteyttä voivat ottaa myös asiakkaiden ja potilaiden omaiset ja läheiset, kuntalaiset ja yhteistyötahot. Asiamiehet eivät tee päätöksiä, vaan he neuvovat ja ohjaavat.

- Henkilökohtaisesta tapaamisesta sovitaan aina etukäteen
- Sähköpostiosoite on kirjaamo@pohde.fi
- Postiosoite Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Kirjaamo, PL 10, 90029 POHDE

Puhelin ma-ke klo 9-11 040 635 5353 / Oulun Eteläinen

Lisätietoa sosiaaliasiavastaavasta saa internetsivuilla osoitteesta <https://pohde.fi/palvelut/potilas-ja-sosiaaliasiavastaava/?area=reisjarvi#Valitse%20asiointipaikka>

6. Osallisuus ja hyvä kohtelu

Mitä lasten hyvä kohtelu tarkoittaa perhekodin arjessa?

Aikuisten mielestä hyvä kohtelu tarkoittaa turvallisia kasvuolosuhteita, tasapuolista kohtelua ja läsnäoloa arjessa. Hyvää kohtelua on myös lasten mielipiteiden ja toiveiden kuunteleminen ja mahdollisuuksien mukaan niiden toteuttaminen.

Lasten mielestä hyvä kohtelua on kavereiden auttaminen, hyvät tavat, kiltteys toisia ihmisiä kohtaan ja asiallinen keskustelu.

Kuinka hyvää kohtelua perhecodissa voidaan parantaa?

Hyvää kohtelua voidaan lisätä ylläpitämällä hyvää vuorovaikutusta perhecodissa. Toimivaksi käytännöksi on otettu perhekodin yhteinen iltapäiväkahvi, jolloin lasten kanssa voidaan jutustella niitä näitä, mutta myös suunnitella arkisia toimia, kysellä kuulumisia ja opetella kuuntelemaan toisia.

Hyvää kohtelua lisätään tiedottamisella, puhumalla ja tuomalla esiin lasten oikeuksia, sekä ottamalla lapsen mielipiteet huomioon kaikissa häntä itseään koskevissa asioissa lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

Hyvää kohtelua lisätään myös pitämällä jatkuvasti mielessä perhekodin arvot; Turvallisuus, vastuullisuus ja ammatillisuus, sekä perhekodin missio: ”Tuotamme vankalla ja päivittyvällä osaamisella asiakkaillemme ammatillista perhehoitoa siten, että sijoitetut lapset tuntevat olonsa turvallisiksi kodinomaisessa ja vastuullisessa ympäristössä.”

Ammatillisuus näkyy toimintaperiaatteissa suunnitelmallisuutena, tavoitteellisuutena ja ammattieettiset periaatteet huomioivana toimintana. Ammatillisuus on myös kouluttautumista, jatkuvaa parantamista ja ajan hermolla olemista.

Inhimillisyys perhekodissa on toisen ihmisen arvostamista, kunnioittamista, loukkaamattomuutta ja hienotunteisuutta. Inhimillisyyttä on toisen kuunteleminen ja kiinnostus häntä kohtaan. Inhimillisyys on välittämistä ja huolenpitoa.

Koiramäen Perhekoti on asettanut laatutavoitteekseen turvallisen ja läpinäkyvän sijaishuollon palvelun, joka tarkoittaa sitä, että asiakkaiden niin fyysinen kuin psyykinenkin turvallisuus toteutuu päivittäisessä toiminnassa. Koiramäen Perhekoti toimii kuten asiakirjat esittävät. Kiinteistön turvallisuutta, ympäristön turvallisuutta tarkastellaan säännöllisesti ja huomioitavat puutteet korjataan välittömästi, huomiot ja niiden kirjaamisesta myös huolehditaan ja dokumentoidaan asianmukaisesti. Laatu näyttäytyy arjessa huolellisuutena ja täsmällisyytenä.

Kuinka lasten toiveet tulisi huomioida?

Toteutettavien toiveiden tulee olla lapsen etu huomioiden järkeviä ja mahdollisia toteuttaa. Toiveiden toteuttamisessa huomioidaan oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus. Toiveista keskustellaan lapsen kanssa, jotta hän tulee kuulluksi, vaikkei toiveen toteuttaminen onnistuisikaan. Toiveet voivat olla hyvin arkisia ja pieniä; yhteisiä pelihetkiä, retkiä luontoon tai vaan rauhallista keskustelua ja yhdessäoloa.

Kuinka yhteisymmärrystä perhekodin arjessa voidaan lisätä?

Yhteisymmärrys perhekodissa säilyy, kun ilmapiiri pidetään avoimena, ja asioista keskustellaan. Yhteisissä hetkissä sovitaan yhteisistä asioista, jolloin sitoutuminen niihin vahvistuu.

Lapsilla on oikeus hyvään hoitoon ja kasvatukseen. **Aikuisten velvollisuus on huolehtia siitä, että**

- *lapsi kokee olevansa turvassa
- *lapsi jaksaa käydä koulua ja harrastaa
- *lapsi saa koulunkäyntiinsä riittävästi tukea
- *lapsi saa tarvitsemaansa huolenpitoa, kuten säännöllisen ruokailun, riittävän unen ja levon, sopivasti aktiviteetteja, terveydenhuoltoa
- *lasta kuunnellaan, lohdutetaan ja kannustetaan

Lasten velvollisuus on

- *Käydä koulua ja tehdä läksyt
- *Huolehtia oman huoneen siisteydestä ja pienistä kotiaskareista
- *Noudattaa yhteisesti sovittuja aikatauluja
- *Noudattaa Koiramäen sääntöä ja toimintatapoja
- *Kunnioittaa muita

Lasten oikeus on

- *Oikeus omaan yksityisyyteen (oma huone, oma rauha)
- *Omiin tärkeisiin ihmisiin, ystäviin ja perheeseen
- *Oikeus omiin mielipiteisiin ja mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin päätöksiin

Lapsi voi itse päättää

- *Omista mielipiteistä

- *Oman rahan käytöstä
- *Omasta ulkonäöstä
- *Oman huoneen sisustuksesta
- *Omista tunteista

Yhdessä sovitaan:

- *Kotiintuloajoista
- *Kotitöistä
- *Puhelimen käytöstä ja pelaamisesta
- *Harrastuksista
- *Yökylästä

Suunnitelma uudistettu yhdessä perhekodein lasten kanssa 11/2025-1/2026